

ภาคผนวก

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และ
ลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2547

ข้อกำหนด

เกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2547

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 34 วรรคสอง และมาตรา 34/1 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2547”

ข้อ 2 ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543

หมวด 1

หลักทั่วไป

ข้อ 4 วิธีพิจารณาใดซึ่งข้อกำหนดนี้มีได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

หมวด 2

การพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนที่ 1

คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ 5 ผู้สมัครผู้ใดซึ่งไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประสงค์จะยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ยื่นคำร้องเอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีพยานหลักฐาน พร้อมด้วยสำเนาเพื่อส่งให้แก่ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลแพ่งในกรณีที่เขตเลือกตั้งมิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ผู้สมัครจะยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดใดหรือศาลแพ่งที่มีเขตอำนาจตามวรรคหนึ่งก็ได้

ข้อ 6 เมื่อศาลได้รับคำร้องตามข้อ 5 แล้ว ให้ศาลที่รับคำร้องนัดพร้อมภายในห้าวัน และส่งหมายนัดพร้อมสำเนาคำร้องให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็วโดยกำหนดให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมาศาล ยื่นคำคัดค้าน เอกสารประกอบคำคัดค้าน และบัญชีพยานหลักฐานในวันนัดพร้อมด้วย

ในการส่งหมายนัดตามวรรคหนึ่ง ถ้าไม่มีผู้รับหรือไม่สามารถจะทำได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ปิดหมายนัดไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ สำนักงานทำงานของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ข้อ 7 เมื่อได้ส่งสำเนาคำร้องให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแล้ว ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นพร้อมเอกสาร ประกอบคำคัดค้าน และบัญชีพยานหลักฐานต่อศาลที่รับคำร้องได้ก่อนหรือในวันนัดพร้อม

ให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแสดงผลในคำคัดค้านว่า คำร้องไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องอย่างไร

หากผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่คิดใจคัดค้าน

ส่วนที่ 2

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ 8 ในวันนัดพร้อม ให้ผู้สมัครนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่สนับสนุนข้ออ้าง ตามคำร้องของตนยื่นต่อศาลที่รับคำร้อง และให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยยื่นต่อศาลที่รับคำร้อง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานดังกล่าวแล้วให้ศาลหมายพยานหลักฐานนั้นพร้อมทั้งจดบันทึกข้อที่รับและที่ได้แย้งกันไว้เสร็จแล้วให้นัดพิจารณาที่ศาลฎีกาภายในห้าวันนับแต่วันนัดพร้อม

ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันนัดพร้อม ให้ถือว่าฝ่ายนั้นไม่คิดใจสืบพยานหลักฐาน

ข้อ 9 ให้ศาลที่รับคำร้องส่งคำร้อง คำคัดค้าน และพยานหลักฐานไปถึงศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันนัดพร้อมโดยให้นับรวมวันหยุดราชการด้วย

ข้อ 10 ในวันนัดพิจารณา ให้ศาลฎีกาพิจารณาว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานหรือไม่ หากจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานใด ให้ศาลฎีกาเริ่มสืบพยานหลักฐานนั้นทันที เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ ให้ศาลฎีกาสั่งเลื่อนคดีไปได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสามวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ศาลฎีกามีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เอง ตามที่เห็นสมควร

ให้สืบพยานหลักฐานของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนเสร็จ แล้วจึงสืบพยานหลักฐานของผู้สมัครต่อไป

ในการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นพยานที่ผู้สมัครหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอ้างหรือที่ศาลฎีกาเรียกมาเอง ให้ศาลฎีกาเป็นผู้ซักถามพยานในประเด็นต่าง ๆ ให้ได้รับความครบถ้วน เว้นแต่ในกรณีที่ศาลฎีกาเห็นว่า มีความจำเป็นก็อาจอนุญาตให้ผู้สมัครหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งซักถามได้

การถามพยานของผู้สมัครหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะใช้คำถามนำก็ได้

ถ้าผู้สมัครไม่มาศาลในวันนัดพิจารณา ให้ถือว่าไม่ประสงค์ให้ศาลฎีกามีคำสั่งตามคำร้อง ให้ศาลฎีกาสั่งจำหน่ายคดี ถ้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่มาศาลให้ถือว่าไม่ติดใจสืบพยาน แต่ศาลฎีกามีอำนาจนำพยานหลักฐานที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ยื่นไว้ต่อศาลที่รับคำร้องตามข้อ 8 วรรคหนึ่ง มารับฟังประกอบการวินิจฉัยได้

ข้อ 11 เมื่อผู้สมัครหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมีคำขอและอีกฝ่ายหนึ่งไม่คัดค้าน หรือทั้งสองฝ่ายมีคำขอ และศาลฎีกาเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลฎีกาอาจอนุญาตให้ทำการสืบพยานบุคคล หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ โดยระบบการประชุมทางจอภาพ (video conference) ได้ โดยให้ผู้ขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีการสืบพยาน หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยระบบดังกล่าว และเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ทั้งหมด

คำขอตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลที่รับคำร้องอย่างช้าในวันนัดพร้อม และให้ศาลที่รับคำร้องส่งคำขอไปยังศาลฎีกาตามที่กำหนดไว้ในข้อ 9

การสืบพยานหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาลฎีกา

การสืบพยานหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้พิพากษาศาลจังหวัดที่รับคำร้องอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นผู้กำกับดูแล เว้นแต่การประชุมทางจอภาพนั้นอยู่ในเขตศาลจังหวัดอื่นก็ให้ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนั้นเป็นผู้กำกับดูแลแทน

ข้อ 12 ให้ศาลฎีกาดำเนินกระบวนการสืบพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปทุกวันทำการและวันหยุดราชการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันนัดพิจารณา หรืออย่างช้าต้องแล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

ข้อ 13 ถ้าผู้สมัครหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประสงค์จะแถลงการณ์คัดค้าน ให้ทำคำแถลงการณ์เป็นหนังสือยื่นต่อศาลฎีกาในวันเสร็จสิ้นการพิจารณา มิฉะนั้น ถือว่าไม่คัดค้านแถลงการณ์

หมวด 3

การพิจารณาและวินิจฉัยคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนที่ 1

คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ 14 ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นว่า ผู้สมัครคนใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งยื่นคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และบัญชีพยานหลักฐานพร้อมด้วยหลักฐานแสดงว่า ได้ส่งสำเนาคำร้อง สำเนาเอกสารประกอบคำร้อง และสำเนาบัญชีพยานหลักฐานให้แก่ผู้สมัคร ณ ภูมิลำเนาที่ปรากฏในใบสมัครแล้วต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจหรือศาลแพ่งในกรณีที่เขตเลือกตั้งมิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดโดยเร็ว เพื่อขอให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยเพิกถอน การสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ทั้งนี้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะต้องแจ้งกำหนดวันเวลานัดและศาลที่จะยื่นคำร้องให้ผู้สมัครทราบด้วย

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต้องส่งสำเนาคำร้องและแจ้งกำหนดวันเวลานัดและศาลที่จะยื่นคำร้องให้ผู้สมัครทราบก่อนวันนัดยื่นคำร้องไม่น้อยกว่าสามวัน

ในกรณีที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดใดหรือศาลแพ่งที่มีเขตอำนาจตามวรรคหนึ่งก็ได้

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่มาศาลในวันและเวลานัดยื่นคำร้อง ให้ถือว่าไม่ติดใจยื่นคำร้องนั้น

ในกรณีที่วันนัดยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเป็นวันก่อนวันเลือกตั้งไม่มากกว่าสิบวันทำการ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาโดยตรง

ข้อ 15 ในวันนัดยื่นคำร้องตามข้อ 14 ให้ผู้สมัครมาศาลเพื่อยื่นคำคัดค้าน เอกสารประกอบคำคัดค้าน และบัญชีพยานหลักฐาน พร้อมด้วยสำเนาเพื่อส่งให้แก่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง หากผู้สมัครไม่มาศาลหรือไม่ยื่นคำคัดค้านในวันนัดยื่นคำร้อง ให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้านและสืบพยานหลักฐาน

ส่วนที่ 2

การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ 16 การพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามข้อ 14 ให้นำความในหมวด 2 ส่วนที่ 2 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าวันนัดยื่นคำร้องเป็นวันนัดพร้อม

ข้อ 17 ให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้อง คำคัดค้าน พยานหลักฐาน และทำคำสั่งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

หมวด 4

คำสั่ง

ข้อ 18 คำสั่งของศาลฎีกาให้ทำเป็นหนังสือ และต้องกล่าวหรือแสดง

- (1) ชื่อผู้ร้องและผู้คัดค้าน
- (2) ใจความแห่งคำวินิจฉัยพร้อมเหตุผลโดยย่อ
- (3) ลายมือชื่อผู้พิพากษาที่ทำคำสั่ง

ข้อ 19 ให้ศาลฎีกาแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งแล้วแต่กรณีโดยเร็ว

ข้อ 20 ให้ศาลฎีกา ศาลจังหวัด หรือศาลแพ่ง แล้วแต่กรณี ปิดคำสั่งศาลฎีกาไว้หน้าศาลเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน และให้คำสั่งนั้นมีผลทันที

ประกาศ ณ วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2547

อรรถนิติ ดิษฐอำนาจ

ประธานศาลฎีกา